

„TEHDASLAINSÄÄDÄNTÖ“ JA PROLETARIAATIN TAISTELU

(Kahdesta marraskuun 15 päivän laista)

On ollut aika, jolloin työväenliikkeemme oli alkusteella. Proletariaatti oli silloin hajallaan erillisinä ryhminä eikä ajatellut yhteistä taistelua. Rautatieläiset, vuorityöläiset, tehdastyöläiset, käsityöläiset, kauppa-apulaiset ja konttoristit — sellaisiksi ryhmiksi oli Venäjän proletariaatti pirstoutunut. Sen lisäksi kukin ryhmä oli puolestaan jakaantunut eri kaupunkien ja paikkakuntien työväkeen, joiden välillä ei ollut minäänlaista yhteyttä, ei puolueyhteyttä eikä ammatillista yhteyttä. Näinollen proletariaattia ei näkynyt yhtenäisenä ja jakamattomana luokkana. Ei näkynyt siis myöskään proletariaatin taistelua yhteisenä luokkahyökkäyksenä. Sen vuoksi tsaarin hallitus saattoi rauhassa jatkaa „vaarinaikuista“ politiikkaansa. Sen vuoksi taantumuksen innoittaja Pobedonostsev, kun Valtioneuvostoon jätettiin vuonna 1893 „ehdotus työväen vakuutuksesta“, otti ehdotuksen laattijat vastaan ivailen ja lausui itseluottamuksella:

„Herrat, olette turhaan vaivanneet itseänne, voitte olla rauhassa: meillä ei ole olemassa työväenkysymystä...“

Mutta aika kului, taloudellinen kriisi lähestyi, lakkoja puhkesi yhä useammin ja hajanainen proletariaatti järjestäytyi vähitellen yhtenäiseksi luokaksi. Jo vuoden 1903 lakot osoittivat, että „meillä“ on kauan „ollut olemassa työväenkysymys“. Lakot vuoden 1905 tammi- ja helmikuussa saattoivat ensi kerran maailman tietoon, että Venäjällä kypsyy ja miehistyy proletariaatti yhtenäisenä luokkana. Vihdoin vuoden 1905 loka- ja marraskuun suurlakot sekä vuoden 1906 kesä- ja heinäkuun „tavalliset“ lakot todella lähensivät eri kaupunkien proletaareja toisiinsa, todella yhdistivät kauppa-apulaiset, konttoristit, käsityöläiset ja teollisuustyöläiset samaan luokkaan ja siten tiedottivat kuuluvasti maailmalle, että vielä äsken hajanaisen proletariaatin voimat ovat nyt lähteneet yhdistäytymiseen johtavalle tielle ja järjestäytyvät yhtenäiseksi luokaksi. Siinä tuntui myöskin poliittisen suurlakon voima proletariaatin yhteisen taistelun keinona nykyistä järjestelmää vastaan... Silloin oli jo mahdollista kieltää „työväenkysymyksen“ olemassaoloa, tsaarinhallituksen oli jo pakko ottaa liike huomioon. Ja niin alettiin taantumuksellisten työhuoneissa muodostella erilaisia valiokuntia ja laatia „tehdaslakien“ luonnoksia: Shidlovskin valiokunta⁸⁰, Kokovtsevin valiokunta⁸¹, laki ammattiliitoista⁸² (kts. lokakuun 17 päivän „Manifesti“), Witten ja Durnovon kiertokirjeet⁸³, erilaisia luonnoksia ja suunnitelmia sekä vihdoin kaksi marraskuun 15 päivän lakia, jotka koskevat käsityöläisiä ja kauppatyöntekijöitä.

Niin kauan kun liike oli avutonta, kun se ei ollut muodostunut joukkoluontoiseksi, taantumus tiesi proletariaattia vastaan vain yhden keinon, ja se keino oli: vankila, Siperia, pamppu ja hirsipuu. Taantumus pyrkii aina ja kaikkialla saavuttamaan saman tarkoituksiperän: pirstoamaan proletariaatin pikku ryhmiksi, nujertamaan sen etujoukon, pelästyttämään ja saamaan puolelleen puolueettoman joukon ja siten aiheuttamaan sekasortoa proletariaatin leirissä. Me olemme nähneet, että se on saavuttanut mainiosti tuon tarkoituksiperän pamppujen ja vankityrmien avulla.

Mutta asia kääntyi kokonaan toiseksi, kun liike muodostui joukkoluontoiseksi. Nyt ei taantumus joutunut enää tekemisiin ainoastaan „yllyttäjien“ kanssa,—sen edessä seiso i ääretön joukko koko vallankumouksellisessa mahtavuudessaan. Ja sen oli otettava huomioon juuri tämä joukko. Mutta joukkoa ei voi hirttää kokonaisuudessaan, sitä ei voi karkoittaa Siperiaan eikä sitä saa mahtumaan vankityrmiin. Sen piekseminen pampuilla ei taas aina ole hyödyksi taantumukselle, jonka alla maaperä on horjunut jo kauan aikaa. On selvää, että vanhojen keinojen lisäksi tarvittiin uusi, „kulttuurisempi“ keino, joka olisi voinut taantumuksen mielestä syventää erimielisyyksiä proletariaatin leirissä, synnyttää pettäviä toiveita työväen takapajuisessa osassa, pakoittaa takapajuiset työläiset luopumaan taistelusta ja yhdistää heidät hallituksen ympärille.

Juuri sellainen uusi keino onkin „tehdaslainsäädäntö“.

Näinollen tsaarin hallitus, laskematta käsistään vanhaa keinoa, haluaa samaan aikaan käyttää myöskin

„tehdaslainsäädäntöä“ ja siis ratkaista „päivänpolttavan työväenkysymyksen“ pampun ja lain avulla. Se tahtoo erilaisilla lupauksilla työpäivän lyhentämisestä, lasten ja naisten työn suojelusta, hygienisten olojen parantamisesta, työväen vakuutuksesta, sakkojen lakkauttamisesta ja muista samankaltaisista hyvyksistä saada hankituksi itselleen työväen takapajuisen osan luottamuksen ja siten kaivaa haudan proletariaatin luokkayhtenäisyydelle. Tsaarin hallitus tietää hyvin, että tuollainen „toiminta“ ei ole ollut koskaan sille niin välttämätöntä kuin nyt, tällä hetkellä, kun lokakuun suurlakko on liittännyt eri alojen proletaarit yhteen ja murtanut taantumuksen juuria, kun tuleva suurlakko saattaa muuttua aseelliseksi taisteluksi ja kaataa vanhan järjestelmän, kun siis sekasorto työväen leirissä, takapajuisten työläisten luottamuksen hankkiminen ja heidän omalle puolelleen taivuttaminen on taantumukselle yhtä välttämätön kuin ilma.

Tässä suhteessa on hyvin mielenkiintoinen se tosiasiassa, että marraskuun 15 päivän laeilla se kääntää armollisen katseensa vain **kauppa-apulaisten ja käsityöläisten** puoleen, ja sen se tekee samaan aikaan, kun lähettää **teollisuusproletariaatin** parhaita poikia vankityrmiin ja hirsipuuhun. Kun asiaa miettii tarkemmin, niin se ei ole ihmeteltävää. Kauppa-apulaiset, käsityöläiset ja kauppalaitosten toimitsijat eivät lainkaan ole keskittyneet yhteen, niinkuin teollisuustyöläiset suurissa tehtaisissa, he ovat hajallaan erilaisissa pikku laitoksissa, he ovat valveutuneisuuden mielessä suhteellisesti takapajuisempia ja siis helpommin petettävissä kuin muut. Toiseksi kauppa-apulaiset,

konttoristit ja käsityöläiset muodostavat huomattavan osan nykyajan Venäjän proletariaatista ja siis heidän loittonemisensa taistelevista proletaareista heikentäisi huomattavasti proletariaatin voimaa niin nykyisissä vaaleissa kuin myöskin tulevien tapahtumain aikana. Vihdoin kaikille on tunnettua, että kaupungin pikkuporvaristolla on suuri merkitys nykyisessä vallankumouksessa, kaikille on tunnettua, että sosialidemokratialle on välttämätöntä sen vallankumouksellistaminen proletariaatin hegemonian alaisena, tunnettua on samoin se, että kukaan ei voi taivuttaa pikkuporvaristoa puolelleen niin hyvin kuin käsityöläiset, kauppa-apulaiset ja konttoritoimitsijat, jotka ovat sitä lähempänä kuin muut proletaarit. On selvää, että kauppa-apulaisten ja käsityöläisten loittoneminen proletariaatista loitontaa siitä myöskin pikkuporvariston ja jättää sen yksikseen kaupungissa, mitä tsaarin hallitus niin toivoo. Tämän jälkeen on itsestään ymmärrettävää, mitä varten taantumus on kyhännyt kokoon marraskuun 15 päivän lait, jotka koskevat vain käsityöläisiä, kauppa-apulaisia ja konttoristeja. Mitä tulee teollisuusproletariaattiin, niin se ei kuitenkaan luota hallitukseen, sille „tehdaslainsäädännöllä“ ei ole merkitystä, vain kuulat ehkä voivat saada sen järkiinsä. Sen, mitä laki ei saa aikaan, on kuulan täydennettävä!..

Niin ajattelee tsaarin hallitus.

Eikä sillä tavoin ajattele ainoastaan meidän hallituksemme, vaan jokainen muukin antiproletaarin hallitus — samantekevää, onko tuo hallitus feodaalitsevaltainen, porvarillis-monarkistinen tai porvarillistasavaltalainen. Proletariaattia vastaan taistellaan kaikkialla kuulien ja lakien avulla, ja niin tulee olemaan

siihen asti, kunnes alkaa sosialistinen vallankumous, kunnes pystytetään sosialismi. Muistakaahan vuosia 1824—25 perustuslaillisessa Englannissa, jolloin siellä laadittiin laki lakkovapaudesta, mutta samaan aikaan sullottiin vankilat täyteen lakkoilevia työläisiä. Muistakaahan viime vuosisadan neljäkymmenluvun tasa-valtalaista Ranskaa, jolloin siellä keskusteltiin „tehdaslainsäädännöstä“, mutta samaan aikaan Pariisiin kaduilla virtasi työläisten veri. Muistakaahan kaikki tuo ja monet muut samantapaiset tosiasiat, niin te huomaatte, että asia on juuri niin.

Tämä ei silti merkitse lainkaan sitä, että proletariaatti ei voi käyttää hyväkseen tuollaisia lakeja. Taantumuksella on tosin omat suunnitelmansa antaessaan „tehdaslakeja“, se tahtoo hillitä proletariaattia, mutta elämä rikkoo sen suunnitelmat askel askeleelta, ja sellaisissa tapauksissa lakiin pääsee aina pujahtamaan proletariaatille hyödyllisiä pykäliä. Ja se tapahtuu sen vuoksi, että ainoakaan „tehdaslaki“ ei ilmaannu päivänvaloon syyttä, taistelutta, hallitus ei julkaise ainoatakaan „tehdaslakia“, ennenkuin työläiset ovat lähteneet taisteluun, ennenkuin hallituksen on pakko tyydyttää heidän vaatimuksensa. Historia osoittaa, että jokaisen „tehdaslain“ edellä käy osittaislakko tai suurlakko. Vuoden 1882 kesäkuun lain (lasten työhön-otosta, heidän työajastaan ja tehdastarkastuksen perustamisesta) edellä oli lakkoja Narvassa, Permissä, Pietarissa ja Zhirardovossa samana vuonna. Vuoden 1886 kesä- ja lokakuun lait (sakoista, palkkakirjoista j.n.e.) olivat välitöntä tulosta maan keskiosassa tapahtuneista lakoista vuosina 1885—86. Vuoden 1897 kesäkuun lain (työpäivän lyhentämisestä) edellä oli

Pietarissa lakkoja vuosina 1895—96. Vuoden 1903 lait („liikkeenharjoittajain vastuusta“ ja „tehtaanvanhimista“) olivat välitön tulos samana vuonna käydyistä „etelän lakoista“. Vihdoin vuoden 1906 marraskuun 15 päivän lait (kauppa-apulaisten, konttoristien ja käsityöläisten työpäivän lyhentämisestä ja sunnuntai-levosta) ovat välitön tulos kuluvan vuoden kesä- ja heinäkuun lakoista ympäri koko Venäjää.

Kuten näette, jokaisen „tehdaslain“ edellä on käynyt joukkojen liike, joukkojen, jotka tavalla tai toisella pyrkivät ajamaan vaatimuksensa läpi, ellei kokonaan, niin ainakin osittain. Tästä käy itsestään selväksi, että „tehdaslakiin“, olipa se kuinka huono tahansa, tulee sittenkin muutamia pykälää, joita proletariaatti käyttää hyväkseen taistelunsa voimistamiseksi. Ei tarvitse todistella, että sen on tarrauduttava noihin pykäliin ja käytettävä niitä aseenaan lujittaakseen entistä enemmän järjestöjään ja lietsoakseen entistä mahtavammaksi proletariaatin taistelua, taistelua sosialistisen vallankumouksen puolesta. Bebel ei suotta sanonut: „Pirun kaula on katkaistava sen omalla miekalla“...

Tässä suhteessa on kumpikin marraskuun 15 päivän laki mielenkiintoinen. Niissä on tietenkin paljon huonoja pykälää, mutta on sellaisiakin pykälää, jotka taantumus on ottanut niihin tietämättään ja joita proletariaatin on käytettävä hyväkseen tietoisesti.

Niinpä esimerkiksi siitä huolimatta, että kumpaa-kin lakia nimitetään laiksi „työn suojelusta“, niihin on otettu sellaisia törkeitä pykälää, jotka perin pohjin kieltävät kaikenlaisen „työn suojelun“ ja joita erällä

paikoilla edes isännätkään eivät ilkeä käyttää hyväkseen. Kumpikin laki säättää kauppa- ja käsityölaitoksissa 12-tuntisen työpäivän siitä huolimatta, että useilla paikoin 12-tuntinen työpäivä on jo lakkautettu ja saatettu voimaan 10- tai 8-tuntinen työpäivä. Kumpikin laki pitää sallittavana 2 tunnin ylityötä päivässä (14-tuntinen työpäivä) 40 päivän kuluessa kauppalaitoksissa ja 60 päivän kuluessa verstaissa siitä huolimatta, että miltei kaikkialla on kaikenlainen ylityö poistettu. Sen lisäksi isännillä on oikeus „sopimalla työläisten kanssa“, s.o. pakoittamalla työläiset, jatkaa ylityöaikaa ja pidentää siten työpäivää 17 tuntiin saakka j.n.e., y.m.s.

Proletariaatti ei tietenkään luovu hituistakaan jo valtaamistaan oikeuksista isäntien hyväksi, ja mainittujen lakien sadut jäävätkin naurettaviksi saduiksi.

Toisaalta on sellaisiakin pykäliä, joita proletariaatti käyttää erinomaisesti asemiansa lujittamiseksi. Kummassakin laissa sanotaan, että siellä, missä työnteko kestää vähintään 8 tuntia päivässä, **työntekijälle annetaan 2 tuntia päivällisaikaa**, ja nythän, kuten tunnettua, käsityöläiset, kauppa-apulaiset ja konttoristit eivät joka paikassa nauti kahden tunnin lepoa. Kumpikin laki sanoo myöskin, että **seitsemätoista ikävuotta nuoremmille henkilöille annetaan näiden 2 tunnin lisäksi oikeus olla pois myymälästä tai verstaasta vielä 3 tuntia joka päivä koulunkäyntiä varten**, mikä tulee tietysti olemaan suuri helpotus nuorille tovereillemme...

Epäilemätöntä on, että proletariaatti käyttää ansiokkaalla tavalla hyväkseen marraskuun 15 päivän

lakien tuollaisia pykäläiä, voimistaa ansiokkaalla tavalla proletaarista taisteluaan ja todistaa vielä kerran maailmalle, että pirun kaula on katkaistava sen omalla miekalla.

Sanomalehti „Ahali Drojeba“

(„Uusi Aika“) № 4,

joulukuun 4 pntä 1906

Allekirjoitus K o...

Käännetty gruusian kielestä